

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 15 Μαΐου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες


ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θουκυδίδου Ἱστορία, 3, 81, 3 – 5

[3] Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπέισθησαν, ὡς ἐώρων τὰ γινόμενα, διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. [4] Ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δὲ τινες καὶ ἰδίας ἐχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων· [5] πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οἶον φιλεῖ ἐν τῷ τοιοῦτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. Καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δὲ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1) Να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: « Ἡμέρας τε ἑπτὰ... τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.» **Μονάδες 30**
- 2) «Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν... ἀνηλοῦντο»: Με ποιον τρόπο τονίζεται ἀπὸ τον Θουκυδίδη το κλίμα ἀπόγνωσης των ολιγαρχικῶν;
Μονάδες 10
- 3) Πού ἀποσκοπεῖ, κατὰ τὴ γνώμη σας, ἡ συσσωρευτικὴ περιγραφή φόνων στὴν τελευταία παράγραφο (§5) τοῦ κεφαλαίου 81;
Μονάδες 10
- 4) Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, οἱ ἀνθρώπινες συμπεριφορὲς που πρὶν ἀπὸ τον ἐμφύλιο θεωροῦνταν ἀρετές, σταδιακὰ «μεταμορφώνονται» σε σοβαρὰ ἐλαττώματα κατὰ τὴ διάρκεια του. Να ἐξηγήσετε τὴν ἠθικὴ ἀλλοίωση καὶ τὴν ἀνατροπὴ των ἀξιών που ἐπιφέρει ὁ πόλεμος σύμφωνα με τὸ ἀκόλουθο κείμενο ἀπὸ μετάφραση.

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 82, 4-5, 7

Για να δικαιολογούν τις πράξεις τους άλλαζαν ακόμα και την σημασία των λέξεων. Η παράλογη τόλμη θεωρήθηκε ανδρεία και αφοσίωση στο κόμμα, η προσωπική διστακτικότητα θεωρήθηκε δειλία που κρύβεται πίσω από εύλογες προφάσεις και η σωφροσύνη προσωπίδα της ανανδρείας. Η παραφορά θεωρήθηκε ανδρική αρετή, ενώ η τάση να εξετάζονται προσεκτικά όλες οι όψεις ενός ζητήματος θεωρήθηκε πρόφαση για υπεκφυγή. Όποιος ήταν έξαλλος γινόταν ακουστός, ενώ όποιος έφερνε αντιρρήσεις γινόταν ύποπτος.[...] Οι περισσότεροι άνθρωποι προτιμούν να κάνουν το κακό και να θεωρούνται έξυπνοι, παρά να είναι καλοί και να τους λένε κουτούς.

Μονάδες 10

5. Να κυκλώσετε την σωστή απάντηση.

1. Η εξιστόρηση από τον Θουκυδίδη των γεγονότων του Πελοποννησιακού πολέμου σταματά

α) το 413 π.Χ.

β) το 411 π.Χ.

2. Οι δημηγορίες ήταν λόγιοι, οι οποίοι εκφωνήθηκαν

α) κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων.

β) μετά το τέλος των πολεμικών επιχειρήσεων.

3. Οι Αθηναίοι εξόρισαν τον Θουκυδίδη, γιατί

α) δεν κατάφερε να σώσει την Αμφίπολη.

β) ακολούθησε τον Αγησίλαο σε στρατιωτικές επιχειρήσεις.

4. Τα βασικά κίνητρα για τον πόλεμο, σύμφωνα με τον Θουκυδίδη είναι


α) η πλεονεξία και η φιλοτιμία.

β) η φιλαρχία και η αγάπη για την πατρίδα.

5. Ο Θουκυδίδης έλαβε σπουδαία μόρφωση, έχοντας δασκάλους

α) τον φιλόσοφο Αναξίμανδρο και τον ρήτορα Αντισθένη.

β) τον φιλόσοφο Αναξαγόρα και τον ρήτορα Αντιφώντα.

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Μονάδες 10

6. Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: επιφέροντες, έώρων, έδύναντο, λαβόντων, εκτείνο-ντο.

Μονάδες 10

7. Να σημειώσετε τους ζητούμενους γραμματικούς τύπους για τους παρακάτω όρους:

οί πολλοί: δοτική ενικού στο ίδιο γένος

έώρων: γ' ενικό Οριστικής Ενεστώτα Ε.Φ.

ἄς: δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος

εἶναι: β' ενικό Προστακτικής Ενεστώτα

ἀπέθανον: γ' πληθυντικό Ευκτικής ίδιου χρόνου

φιλεῖ: β' πληθυντικό Υποτακτικής Ενεστώτα Ε.Φ.

πατήρ: δοτική πληθυντικού

γίγνεσθαι: α' ενικό Οριστικής Αορίστου β'


παῖδα: ονομαστική ενικού

αὐτοῖς: αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος

Μονάδες 10

8. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: τὰ γιγνώμενα, πᾶσα, πατήρ, ἀπὸ τῶν ἱερῶν, περιοικοδομηθέντες.

Μονάδες 10

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: « Ἡμέρας τε ἑπτὰ... τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.»

Και για επτά μέρες, όσες παρέμεινε ο Ευρυμέδοντας αφότου ήρθε με τα εξήντα πλοία, οι Κερκυραίοι εκτελούσαν από τους συμπολίτες τους όσους θεωρούσαν ότι είναι εχθροί, αν και τους κατηγορούσαν ότι προσπάθησαν να καταλύσουν τη δημοκρατία, ορισμένοι θανατώθηκαν και για προσωπικές αντιπαλότητες και άλλοι από τους οφειλέτες τους, που τους χρωστούσαν χρήματα· και διαπράχθηκαν κάθε είδους φόνοι και όπως συνήθως γίνεται σε τέτοιες περιστάσεις δεν υπήρξε τίποτε που να μην έγινε, και ακόμα περισσότερα. Μάλιστα σκότωνε ο πατέρας τον γιο και απομακρύνονταν βίαια από τα ιερά και σκοτώνονταν μπροστά σε αυτά, ενώ μερικοί άλλοι αφού περικλείστηκαν από τείχος, πέθαναν μέσα στον ναό του Διονύσου.

2.«Οί δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν... ἀνηλοῦντο»: Με ποιον τρόπο τονίζεται από τον Θουκυδίδη το κλίμα απόγνωσης των ολιγαρχικών;

Ο Θουκυδίδης χρησιμοποιεί τρία ρήματα που δηλώνουν θάνατο (διέφθειρον ἀλλήλους, ἀπήγχοντο, ἀνηλοῦντο) για να περιγράψει το κλίμα απόγνωσης των ολιγαρχικών δημιουργώντας παράλληλα μια από τις πιο έντονες, «σκληρές» και τραγικές εικόνες του έργου του. Οι ολιγαρχικοί, βλέποντας τους φόνους και τις εκτελέσεις των ομοϊδεατών τους από τους δημοκρατικούς, συνειδητοποιούν ότι δεν υπάρχει ελπίδα σωτηρίας. Έτσι προτίμησαν να θέσουν οι ίδιοι τέρμα στη ζωή τους, παρά να πέσουν στα χέρια των εχθρών τους. Άλλοι σκοτώνονταν μέσα στον ναό, άλλοι κρεμάστηκαν από τα δέντρα ενώ άλλοι αυτοκτόνησαν με όποιον τρόπο μπορούσαν.

3. Πού αποσκοπεί, κατά τη γνώμη σας, η συσσωρευτική περιγραφή φόνων στην τελευταία παράγραφο (§5) του κεφαλαίου 81;

Με τη συσσωρευτική περιγραφή των φόνων, ο ιστορικός αποσκοπεί στο να καταδείξει την ανθρώπινη συμπεριφορά και ψυχολογία κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου. Σε συνθήκες βίας, φόβου και φανατισμού ο άνθρωπος εξαγριώνεται. Επίσης ο άνθρωπος χάνει την ανθρωπιά του, υποχωρούν οι ηθικές αντιστάσεις του και καθοδηγείται από άγρια ένστικτα. Τέλος αυτές οι πράξεις βίας, αναιρούν κάθε έννοια ηθικής και δικαιοσύνης.

4. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη οι ανθρώπινες συμπεριφορές που πριν από τον εμφύλιο θεωρούνταν αρετές, σταδιακά «μεταμορφώνονται» σε σοβαρά ελαττώματα κατά τη διάρκειά του. Να εξηγήσετε την ηθική αλλοίωση και την ανατροπή των αξιών που επιφέρει ο πόλεμος σύμφωνα με το κείμενο από μετάφραση. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, μία από τις συνέπειες του πολέμου είναι και η «μεταμόρφωση» της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Ότι σε περίοδο

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ειρήνης αποτελεί στοιχείο αρετής, στον πόλεμο θεωρείται σοβαρό ελάττωμα. Πιο συγκεκριμένα, η παράλογη τόλμη θεωρείται ανδρεία, ενώ η διστακτικότητα δειλία. Επιπρόσθετα, η παραφορά θεωρείται ανδρική αρετή, ενώ η σωφροσύνη πρόσχημα υπεκφυγής. Ο πόλεμος λοιπόν επιφέρει ηθική αλλοίωση και ανατρέπει τις παραδεδομένες αξίες. Ο άνθρωπος οδηγείται στην απληστία, τη δολιότητα και την απάτη. Τέλος, το άτομο καταφεύγει ακόμα και στα πιο φρικτά εγκλήματα προκειμένου να υπηρετήσει τα συμφέροντά του και, εντέλει, να επικρατήσει.

5. Να κυκλώσετε την σωστή απάντηση.

1-β, 2-α, 3-α, 4-α, 5-β

6. Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: επίφεροντες, έώρων, έδύναντο, λαβόντων, έκτείνοντο. / διαφορά, όραμα, αδυναμία, παραλαβή, αυτοκτονία

7. Να σημειώσετε τους ζητούμενους γραμματικούς τύπους για τους παρακάτω όρους:

τῶ πολλῶ

ὄρᾳ

οἷς

ἀποθάνοιεν

φιλήτε

τοῖς πατράσι(ν)

ἐγενόμην

ὁ παῖς

αὐτήν


8. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου:

τὰ γιγνόμενα: επιθετική μετοχή ως αντικείμενο στο έώρων

πᾶσά: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ιδέα

πατήρ: υποκείμενο στο ἀπέκτεινε

ἀπὸ τῶν ἱερῶν: εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο ἀπεσπῶντο

	ΑΠΟ 26/04/2021 ΕΩΣ 15/05/2021
	4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

περιοικοδομηθέντες: χρονική μετοχή, συνημμένη στο Υποκείμενο του ρήματος οι δέ τινες